

การศึกษาสถานการณ์ฟันตกรกระและฟันผุในนักเรียนชั้นประถมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

DENTAL FLUOROSIS AND DENTAL CARIES SITUATION IN NORTHERN THAILAND PRIMARY SCHOOL STUDENTS.

วิสเพ็ญ กิจธเนศ, สุพจน์ ชำนาญไพโร, จุมพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, น้ำผึ้ง รัตนพิบูลย์
ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ

บทคัดย่อ

ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่มีสายแร่ฟลูออไรด์พัดผ่านใต้ดิน ซึ่งเมื่อน้ำใต้ดินไหลผ่านแหล่งแร่ฟลูออไรด์และละลายลงสู่แหล่งน้ำทำให้น้ำมีฟลูออไรด์สูงขึ้น เมื่อประชาชนนำน้ำมาบริโภคในระยะแรกจะไม่มีผลผิดปกติใดๆ น้ำที่มีฟลูออไรด์จะไม่สามารถบ่งบอกได้ด้วยลักษณะทางกายภาพ จนเมื่อเวลาผ่านไปเด็กที่บริโภคน้ำดังกล่าวตั้งแต่แรกเกิดจนอายุประมาณ 6-7 ปี ก็จะพบเห็นความผิดปกติที่ฟันแท้ที่งอก จะเกิดฟันตกรกระขึ้น ลักษณะเคลือบฟันจะมีสีขาวขุ่นจนเกิดเป็นหลุมสีน้ำตาล ความรุนแรงขึ้นกับระยะเวลา และปริมาณฟลูออไรด์ที่ร่างกายได้รับ ฟันตกรกระเป็นความผิดปกติที่เกิดขึ้นอย่างถาวร ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ซึ่งวิธีการแก้ไขต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ขณะเดียวกันการได้รับฟลูออไรด์ในขนาดพอเหมาะก็สามารถป้องกันการเกิดฟันผุได้ เพื่อให้การเฝ้าระวังการเกิดฟันตกรกระและฟันผุในพื้นที่ที่มีปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำสูงมีความต่อเนื่อง จะต้องมีการศึกษาสถานการณ์การเกิดโรคอย่างสม่ำเสมอ

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาสถานการณ์ฟันตกรกระและฟันผุในนักเรียนชั้นประถมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่, ลำพูน, ลำปาง, พะเยา และแม่ฮ่องสอน จำนวน 925 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมทันตสุขภาพ พร้อมทั้งตรวจสถานะฟันตกรกระ และฟันผุโดยเจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข และนำข้อมูลมาวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้จำนวน ความถี่ และ ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.2 เพศหญิง ร้อยละ 48.8 ส่วนใหญ่แปรงฟันหลังตื่นนอน ร้อยละ 87.9 สำหรับพฤติกรรมการบริโภคน้ำหวาน/น้ำอัดลมและขนมกรุบกรอบ/ลูกอม ส่วนใหญ่จะบริโภค ในบางวัน เป็นร้อยละ 53.2 และ 59.7 ตามลำดับ เมื่อตรวจสถานะฟันผุและฟันตกรกระ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีฟันตกรกระ ร้อยละ 22.3 จังหวัดที่มีฟันตกรกระมากที่สุดคือ จังหวัดลำพูน เป็นร้อยละ 62.1 และพบ ฟันผุ ร้อยละ 79.6 ซึ่งชั้นที่มีฟันผุมากที่สุดคือ ประถมศึกษาปีที่ 3 คือ ร้อยละ 21.3 เมื่อจำแนกรายจังหวัด พบว่า จังหวัดมีฟันผุมากที่สุดคือจังหวัดลำพูน ร้อยละ 34.4 มีฟันผุในฟันน้ำนม ร้อยละ 63.1 ค่าเฉลี่ย dmft เท่ากับ 2.76 และมีฟันผุในฟันแท้ ร้อยละ 41.3 ค่าเฉลี่ย DMFT เท่ากับ 1.40 จากการศึกษาสถานการณ์ควรมีการเฝ้าระวังการเกิดฟลูออไรด์ในน้ำบริโภค ควบคู่กับการส่งเสริมทันตสุขภาพแก่นักเรียนและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยต้องมีการร่วมมือกัน ทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมถึงประชาชนเพื่อสุขภาพฟันที่ดีของเด็กไทย